Proměna dětské JIP HK očima designérky Petry Komjati a Nadace Archa Chantal

Odpovědi od interiérové designerky Petry Komjati

Jaké byly vaše hlavní důvody pro aplikaci prokognitivního osvětlení na jednotce intenzivní péče? Jaké problémy Vám tento typ osvětlení měl pomoci vyřešit?

Zásadním impulzem byl dlouhodobý nedostatek kvalitního osvětlení v celém prostoru. Prostředí působilo velmi tmavě a uzavřeně, což mělo negativní dopad nejen na komfort personálu, ale i na psychiku dětí. Ve zdravotnictví se často řeší primárně funkčnost přístrojů a technologií, ale my víme, že léčba je i o psychice, a to ovlivňuje zejména prostředí. Právě proto jsme chtěli pomocí prokognitivního osvětlení podpořit přirozené biorytmy a zlepšit orientaci v čase tam, kam přirozené světlo sahá málo.

Proč jste si vybrali právě Spectrasol? Jak jste se o našem řešení dozvěděli?

Jako interiérová designérka se tématem zdravého osvětlení zabývám delší dobu. Práci pana Medřického a osvětu v oblasti cirkadiánního a prokognitivního světla jsem proto dlouhodobě vnímala. V tomto konkrétním projektu hrálo světlo naprosto klíčovou roli – a to o to více, že jeho nedostatek byl jedním z hlavních problémů prostoru. Spectrasol pro mě v tu chvíli představoval ideální propojení odborného řešení a reálných technických možností. Líbilo se mi, že systém lze instalovat i ve starších budovách bez nutnosti kompletní výměny elektroinstalace. Díky tomu bylo možné inovativní osvětlení realizovat na stávající kabeláži, což je v českých nemocnicích zásadní výhoda. Pokud bychom museli zasahovat i do rozvodů, projekt by nebylo možné z časových ani organizačních důvodů uskutečnit.

Jaký byl průběh instalace a proběhlo vše bez komplikací?

Vše proběhlo naprosto bez komplikací. Dodání zboží bylo včasné a dokonce, když jsme zjistili, že potřebujeme vyměnit pár kusů zápustných panelů za přisazené, do druhého dne byly na místě a my tak nenabrali žádné zdržení.

Jak jste spokojeni s výsledkem? Splnilo nové osvětlení vaše očekávání?

S výsledkem jsem velmi spojená. Oddělení je rozjasnilo, aniž by to bylo nepříjemné pro oči. Nejedná se o to otravné osvětlení, co známe ze škol, při kterém bolely oči, ale o příjemné, přirozené, i přesto, že tam sluneční svit nedosáhne. Přesně takové světlo jsme pro zdravotní personál a dětské pacienty chtěli. Věříme, že i rodičům tam bude příjemněji vzhledem k okolnostem, než bylo doposud.

5. Pozorujete po zavedení prokognitivního osvětlení konkrétní přínosy pro personál a pacienty (např. lepší koncentraci během dlouhých směn, nižší únavu, příjemnější světelné podmínky nebo klidnější prostředí pro pacienty)?

Po 4 měsících provozu je výrazná změna atmosféry prostoru. Oddělení už nepůsobí tmavě a stísněně, světelné podmínky jsou vyváženější a přirozenější. Personál opakovaně zmiňuje, že prostředí působí klidněji a vizuálně komfortněji během dlouhých směn. Je tedy jasné, že osvětlení příznivě ovlivnilo jejich působení v prostorech. V prostředí, kde se pracuje pod vysokým tlakem a kde je koncentrace zásadní, je kvalita světla často podceňovaným, ale velmi důležitým faktorem. A jak to už u nás bývá, dokud nás něco nebolí, tak si vlastně neuvědomujeme, že je vše v pořádku, a tak by to u osvětlení mělo být. Mělo by nám nahrazovat přirozené světlo, tak přirozené, že ho ani nevnímáme. To je ten správný výsledek.

6. Ovlivnila instalace i Váš osobní pohled na světelnou hygienu? A zaznamenala jste, že by se o toto téma více zajímali i Vaši kolegové?

Světlo jsem vždy vnímala jako nedílnou a velmi důležitou součást svých návrhů, přesto mě opakovaně překvapuje, jak podceňované bývá ze strany klientů. Realizace prokognitivního osvětlení na dětské JIP mě v tomto přesvědčení jen utvrdila – správná světelná hygiena má zásadní vliv na psychiku, soustředění i celkovou pohodu uživatelů prostoru. Právě v prostředích, jako jsou jednotky intenzivní péče, je její význam naprosto klíčový. Správné světlo dokáže z prostoru, kde se bojuje o zdraví, udělat místo, kde se dá alespoň na chvíli nadechnout.

Někteří kolegové možná vliv světla stále neberou tak vážně a soustředí se spíše na jiné aspekty interiéru, to ale považuji za promarněnou příležitost. Vzdělávání v oblasti zdravého osvětlení bych se rozhodně nebála – dnes už totiž lze velmi přirozeně propojit estetiku s pozitivním dopadem na zdraví.

7. Doporučila byste prokognitivní osvětlení pro podobné projekty jiným institucím? Pokud ano, tak proč? Co byste vyzdvihla?

Samozřejmě, vzdělávání v oblasti zdravého osvětlení by mělo být mnohem systematičtější, zejména ve školách a na pracovištích, kde je dlouhodobá koncentrace a mentální výkon zásadní. Špatné osvětlení prostorů může způsobovat i bolesti hlavy, v krajních případech i spouštět migrény nebo poruchy spánku. Navíc osvětlení lze realizovat i v technicky omezených objektech, kde je k chytré domácnosti daleko.

Odpovědi od paní ředitelky Nadace Archa Chantal, Lenky Šebelové

Nadace Archa Chantal byla oslovena zdravotníky z Dětské Kliniky FN Hradce Králové s žádostí o pomoc s zútulněním a modernizací této Dětské Kliniky s architektkou, včetně osvětlení, barevných dekorací, nového nábytku v prostorách chodby, prostorách pracoviště sester a lékařů. Rádi bychom pokračovali dál i do samotných pokojů.

Nadace Archa Chantal tvoří již přes 30 let barevnější světy dětem v českých nemocnicích v celé České republice. S odbornou péči a podpory psychologů, architektů, lékařů, se nám daří tvořit cíle nadace. Vše pro humanizaci dětských nemocnic, ozdravoven, ambulancí, klinik a spokojenost dětí v čase léčby v odloučení od nejbližších.

Víme, že velmi důležitá je psychika člověka ne jen v čase léčby. Máme pozitivně potvrzeno od lékařů, že stav léčby je závislý i na prostředí, ve kterém se nemocné děti léčí a zotavují. Proto barevnější humanizaci cílí Nadace na zlepšení psychiky dětem v nemocnicích.

S architektkou Petrou Komjati, vedením nemocnice a vedením Dětské kliniky FN Hradec Králové tady tvoříme společně barevnější svět nemocným dětem.

Součástí úprav bylo i na podzim 2025 realizace nového osvětlení a lehké úpravy větráků nad postelemi na Dětské JIP této Dětské Kliniky. Jsem velmi ráda, že architektka vybrala zdravé LED osvětlení od firmy Spectrasol. Protože je velmi důležité, aby děti mohly pod tímto osvětlením v noci i spát a přes den mohly nerušeně tvořit hrou.

Toto biodynamické světlo respektuje zdraví člověka, nenarušuje spánkový režim a přizpůsobuje se v průběhu dne i jeho intenzitě. Je ne jen biodynamicky cirkadiánně funkční, ale i designersky minimalisticky ceněné. Jeho předností zůstává spektrální složení. Ovlivňuje přirozeně náladu, kognitivní funkce, spánek a zdraví.